

El món de l'educació, en ebullició

Els darrers dies les converses amb mestres, professors i directors d'institut m'han fet reflexionar sobre el moment que viu el sistema educatiu a Catalunya. D'entrada n'he tret una primera consideració: els educadors vivim moments de perplexitat i de confusió. La previsibilitat de la societat industrial i la bonança econòmica han deixat pas a una època de canvis sobtats: globalització creixent de les economies i les societats, avenç de les tecnologies de la informació i la comunicació, crisi i mutacions dels mercats de treball, canvis sociològics en les estructures familiars, etc. Un estudi recent dels professors H. Siu i N. Jaimovich demostra com, des de l'any 2001, els llocs de treball relacionats amb activitats rutinàries decreix i, en canvi, creixen de manera significativa els llocs classificats com a no rutinàries. Si el perfil dels treballadors del segle XX era desenvolupar 1 o 2 llocs de treball al llarg de la vida laboral, amb gran especialització i amb ocupacions locals, el segle XXI en cobrirem més de 10 al llarg de la vida laboral, cosa que requerirà visions més obertes i transdisciplinàries i a escala global. El model educatiu, davant la magnitud dels canvis, és en part inadequat i sovint es mostra incapaç de donar respostes.

Aquest nou i incert panorama genera un neguit creixent en la comunitat educativa. Malgrat que moltes veus apunten que el món de l'educació al nostre país està en una mena d'estat letàrgic, la meua sensació, contrastada amb casos concrets, és la contrària. El món educatiu viu un moment d'especial di-

namisme, tot i que cal reconèixer que és alhora un moviment anàrquic i dubitatiu. En els darrers dos o tres anys, molts hem explorat noves vies, nous escenaris per a l'aprenentatge, cercat noves fórmules i eines per respondre a les necessitats socials. Això no significa que anys enre-re no es fes recerca educativa, ni es plantegessin experiències d'innovació a les aules (per exemple, la xarxa d'instituts innovadors i altres moviments com els de renovació pedagògica), però l'ebullició actual del sistema educatiu és excepcional: caòtica sí, però dinàmica. D'exemples concrets del que manifesto n'hi ha molts: la nova proposta de model educatiu trencador que fan els jesuïtes a casa nostra, amb l'estratègia Educa-



JOSEP MARIA VILALTA

SECRETARI EXECUTIU DE L'ACUP

En els propers anys el panorama educatiu del nostre país pot fer un gir espectacular

ció 2020, les iniciatives del moviment d'innovació educativa de les *flip-ped classroom*, o el mètode d'aprenentatge a partir de projectes/problemes o les *magnet schools*. També les iniciatives creixents que aposten per models de formació híbrids (formació professional dual, doctorats industrials, formació semi-

presencial) o les noves tecnologies aplicades al sistema educatiu formal i no formal. L'administració també prova d'engegar iniciatives com el programa per a la formació inicial de mestres i professors. Així mateix emergeixen iniciatives interessants en l'àmbit de l'educació no formal: MOOCs, oferta formativa de museus i entitats culturals, l'educació en el lleure de petits, joves i grans, etc.

Quines conclusions podem treure d'aquest estat d'ebullició? En manifestos tres: en primer lloc el moviment per repensar el sistema educatiu i transformar-lo serà imparabile. Ens ho reclamen la societat i l'economia, les famílies i els estudiants. És probable que en els propers tres o quatre anys el panorama educatiu del nostre país faci un gir espectacular, amb canvis que no hem vist en dècades. En segon lloc, en aquest procés de canvi les estructures privades o semiautònomes (escola concertada o centres sense tantes restriccions des de l'esfera público-administrativa) disposen d'avantatges i prenen l'avançada, cosa que comporta el perill que augmenti la distància entre centres públics i centres privats-concertats, amb les derivades que això té en l'equitat i les oportunitats. En darrer lloc, el reclam perquè des de l'administració educativa s'impulsin també els processos d'innovació, sobretot en els centres públics. La millor manera de contribuir-hi des de l'administració és, des d'una aposta sistèmica, donar més autonomia als centres i als municipis per crear espais d'innovació, proves pilot i tot el que faci aflorar la capacitat creativa dels equips docents. És a dir, donar més autonomia i incentius per a la innovació educativa, i cercar aliances per generar un canvi de mentalitat dels professionals i de la societat.

Al meu entendre, el procés és imparabile, però l'administració ha de facilitar espais i atorgar graus de llibertat als centres públics si volem un sistema educatiu innovador i generador d'oportunitats per a tothom.



ALESSIA PANFILI